

Î N C H E I E R E

22 septembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

președintele completului, judecătorul
judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru

examinând admisibilitatea recursului declarat de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana,

în cauza civilă la cererea înaintată de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 03 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 07 iulie 2020, Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana au depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Procuratura Generală, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei repararea prejudiciului moral și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii, reclamantii au menționat că, la 17 ianuarie 2017, de către Inspectoratul de Poliție Rîșcani a fost pornită cauza penală în privința lor de învinuire în comiterea infracțiunii prevăzută de art. 179 alin. (1) din Codul penal – violarea domiciliului.

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 iunie 2019, au fost achitați pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 25 mai 2020, s-a menținut sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 05 iunie 2019.

Astfel, reclamantii au invocat că cauza penală deși este de o complexitate redusă, s-a examinat în instanța de fond și cea de apel timp de 3 ani și 6 luni, iar urmărirea

penală a fost tergiversată timp de 7 luni, fapt care le-a provocat suferințe psihice și stres.

Reclamanții Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana au solicitat constatarea încălcării dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale, încasarea de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Sardari Marin a sumei de 120 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în beneficiul Tatiane Ghiderman a sumei de 90 000 lei cu titlu de prejudiciu moral și în beneficiul lui Ghiderman Iurie a sumei de 70 000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 august 2020, s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2021, s-a admis apelul declarat de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana; s-a casat hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 25 august 2020 și s-a emis o nouă hotărâre, prin care: s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana; s-a constatat încălcarea dreptului lui Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Sardari Marin suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Tatiane Ghiderman suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral; s-a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Ghiderman Iurie suma de 5 000 lei cu titlu de prejudiciu moral; în rest, cerințele s-au respins.

Pentru a decide astfel, instanța de apel cu referire la circumstanțele cauzei, a reținut că procedura penală în privința Tatiane Ghiderman se desfășoară începând cu 17 februarie 2017, în privința lui Sardari Marin - începând cu 20 februarie 2017 și în privința lui Ghiderman Iurie - începând cu 14 august 2017, desfășurându-se până la moment, deoarece prin decizia Curții Supreme de Justiție din 10 noiembrie 2020, cauza a fost restituită la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin urmare, instanța de apel a stabilit că în privința Tatiane Ghiderman și a lui Sardari Marin cauza penală se desfășoară o perioadă de 4 ani, iar în privința lui Iurie Ghiderman – 3 ani și 7 luni.

La caz, instanța de apel a reținut că cauza penală este pendinte pe rolul instanței de apel, iar cât privește miza pentru reclamanți, Ghiderman Iurie, Ghiderman Tatiana și Sardari Marin au fost învinuiți de comiterea unei infracțiuni, pentru care legea penală prevede pedeapsa cu amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 100 la 200 de ore, sau cu închisoare de până la 2 ani.

În circumstanțele expuse, având în vedere perioada examinării cauzei penale de 4 ani, de atitudinea părților la judecare cauzei, complexitatea cauzei penale, precum și miza (interesul) pentru reclamanți, instanța de apel a considerat necesar de a constata faptul încălcării dreptului lui Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale. Or, perioada judecării

cauzei din 14 februarie 2017 și până în prezent este una îndelungată și nu poate fi apreciată ca fiind rezonabilă.

Astfel, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă și integrală despăgubire. În temeiul jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit, iar cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Respectiv, instanța de apel a ajuns la concluzia că suma de 10 000 lei pentru Sardari Marin (întrucât acesta nu s-a prezentat doar la o ședință de judecată, iar în perioada 14 august 2017 - 01 martie 2018 era deplasabil doar cu scaunul cu roțile), 5 000 lei pentru Ghiderman Iurie și 5 000 lei pentru Ghiderman Tatiana constituie o satisfacție echitabilă a despăgubirilor și ar atinge scopul și finalitatea prevăzută de lege.

La fel, instanța de apel a menționat că, deși în acțiunea depusă reclamantii au solicitat compensarea cheltuielilor de judecată, aceștia nu au invocat care sunt aceste cheltuieli și în ce quantum au fost suportate.

La 29 aprilie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea din 16 iunie 2021 a Curții Supreme de Justiție, a fost declarat inadmisibil recursul înaintat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

La 17 iunie 2021, Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana au înaintat recurs asupra deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2021.

În motivarea recursului au invocat faptul că instanța de apel a aplicat eronat normele de drept material, nu a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea pricinii, a apreciat arbitrar probele prezentate de către participanții la proces, iar concluziile instanței sunt în contradicție cu circumstanțele pricinii. Suplimentar au fost invocate motive și circumstanțe similare celor din cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Astfel, recurenții au solicitat admiterea cererii de recurs, cu modificarea deciziei Curții de Apel Chișinău din 03 martie 2021 în sensul majorării cunatumului prejudiciului moral încasat pentru fiecare recurent.

La 28 iulie 2021, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință, solicitând considerarea recursului ca fiind inadmisibil.

Analizând temeiurile invocate în cererea de recurs în raport cu materialele pricinii și prevederile legale, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana, este neîntemeiat și urmează a fi declarat inadmisibil, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului este de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Alineatul (2) al aceluiași articol prevede că termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Potrivit materialelor cauzei, decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 03 martie 2021 și expediată participanților la proces la 15 aprilie 2021 (f.d. 132, vol. II), însă la materialele cauzei lipsesc înscrisuri care să probeze momentul recepționării acesteia de către recurenți. Astfel, având în vedere faptul că recursul declarat împotriva deciziei din 03 martie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost înregistrat la 17 iunie 2021, în conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, acesta se consideră declarat în termen.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Dat fiind faptul că temeiurile de declarare a recursului împotriva deciziei curții de apel, prin prisma prevederilor secțiunii a 2-a a capitolului XXXVIII al din Codul de procedură civilă, sunt strict delimitate de art. 432, Completul reține că reieșind din prevederile art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, în sarcina recurentului este impusă obligația delimitării esenței, temeiului și argumentării acelei/acelor încălcări esențiale și/sau a acelor circumstanțe ce indică la aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, și care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În speță, însă criticile invocate de recurenți nu pot duce la admisibilitatea recursului, or, acestea nu pot fi reținute prin prisma art. 432 din Codul de procedură civilă, în condițiile în care se insistă în mod exclusiv asupra reaprecierii circumstanțelor cauzei, în detrimentul evidențierii ilegalității soluției instanței de apel. În acest context este de menționat faptul că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Acest fapt denotă caracterul declarativ al recursului, fiind lipsit de esență, care evidențiază simplul fapt al dezacordului recurenților cu soluția dată de instanța de apel, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului, având în vedere faptul că, rolul exclusiv al recursului este de a asigura efectuarea unui control de legalitate a deciziei atacate în baza temeiurilor legale de declarare a recursului strict prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Abordarea recurenților, în speță, însă evidențiază în mod clar dezacordul acestora cu soluția dată de instanța de apel, iar argumentele recursului nu permit identificarea omisiunilor sau erorilor care ar impune declararea acestuia ca fiind admisibil.

Prin prisma jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a

îndrepta în mod direct starea de lucruri, trăsătură distinctivă care nu este evidențiată în cererea de recurs declarată de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana.

Astfel, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție constată lipsa temeiurilor care ar dicta necesitatea declarării recursului ca fiind admisibil.

În conformitate cu art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Sardari Marin, Ghiderman Iurie și Ghiderman Tatiana.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
Judecătorul

Svetlana Filincova,

Judecătorii

Galina Stratulat,

Iurie Bejenaru